

Broj: 06-50-1865-9 /21
Sarajevo, 5. 5. 2021. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zastupnički dom

Trg BiH 1
Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:	07 -05- 2021		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Nedeljni broj	Broj priloga
01 -	50-18 + 993	/21	

PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine, dostavlja se -

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 16. sjednici održanoj 3. 2. 2021. godine, usvojio je zaključak kojim se *nalaže Vijeću ministara BiH da mjesечно dostavlja informacije o stanju na području migracija Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.*

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 34. sjednici održanoj 22. 4. 2021. godine razmotrilo je i usvojilo **Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine**. Pored navedenog, zadužilo je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da predmetnu informaciju dostavi Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine sukladno zaključku donesenom na 16. sjednici održanoj 3. 2. 2021. godine. Obavijest Vijeća ministara BiH o usvajanju predmetne informacije Ministarstvu sigurnosti dostavljena je 4. 5. 2021. godine.

S tim u vezi, u prilogu akta upućujemo vam Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine prevedenu na tri jezika i dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Napominjemo da se radi o neslužbenom prijevodu koji su uradili uposlenici Ministarstva sigurnosti, a ne profesionalni lektori.

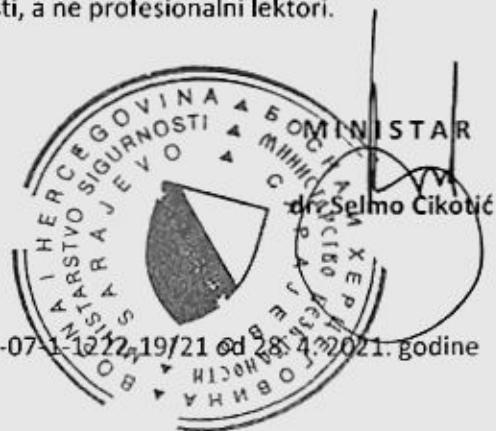
S poštovanjem,

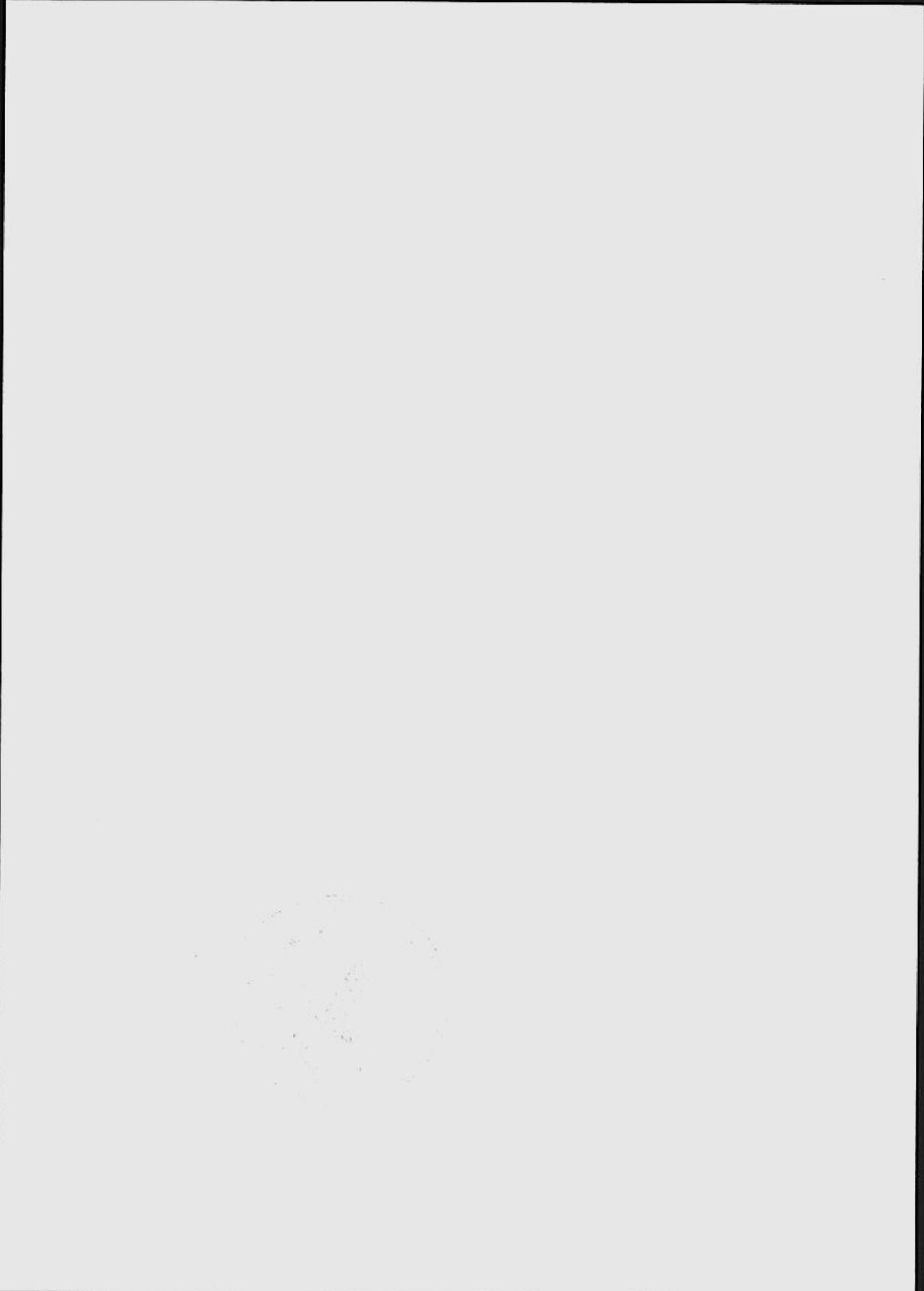
Prilog:

- Kao u tekstu;
- Obavijest Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-1222-19/21 od 28.4.2021. godine

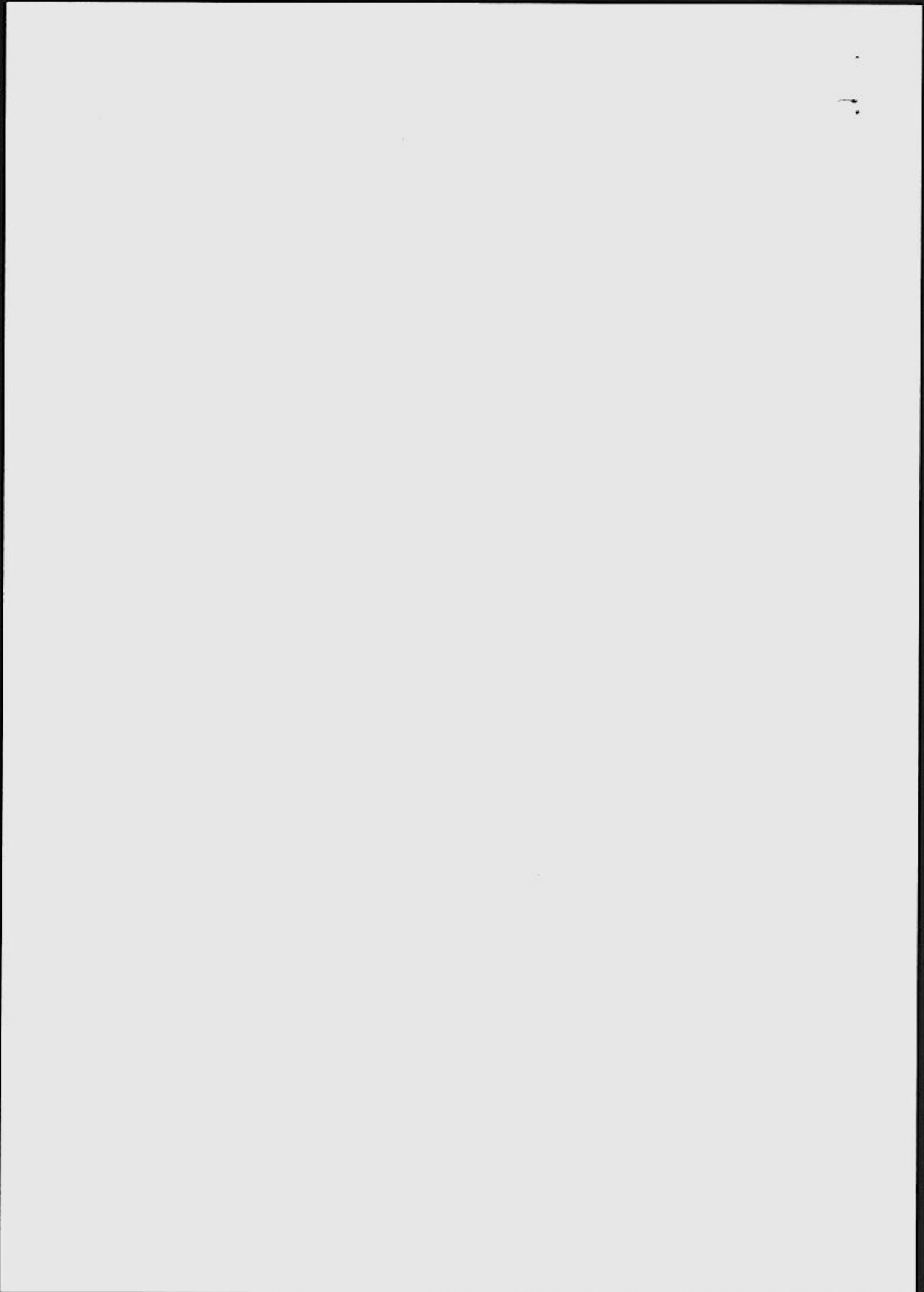
Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

**Informacija
o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini
za januar 2021. godine**

Uvod

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u skladu sa zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine pripremilo je **Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine**. Ovo je prva informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini pripremljena u tekućoj godini u cilju informisanja navedenih tijela o ovoj tematici.¹ Već treću godinu za redom Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine putem ovih dokumenata navedena tijela informiše o situaciji uzrokovanoj povećanim brojem nezakonitih ulazaka migranata na teritorij države.

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine pripremljena je i prema zaključku sa 16. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održane 3. 2. 2021. godine kojom se nalaže Vijeću ministara BiH da mjesечно dostavlja informacije o stanju u području migracija Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.²

Sadržajno, Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine podijeljena je na dva dijela.

Prvi dio prezentira podatke o stanju u oblasti migracija u januaru 2021. godine. Ovaj dio informacije je podijeljen na sljedeće tematske cjeline: upravljanje granicom, nezakonite migracije, azil, smještaj migranata, borba protiv krijumčarenja migranata te podaci o utrošku sredstava iz IPA projekta za ublažavanje efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini.

Drugi dio odnosi se na izazove s kojima se od početka migrantske krize u Bosni i Hercegovini suočavaju tijela mjerodavna za upravljanje granicom, migracijama i azilom.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na prijedlog Ministarstva sigurnosti usvojilo Informaciju s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini na 22. sjednici održanoj 16. 12. 2020. godine.

Zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti je zaduženo da odmah po usvajanju navedenog dokumenta, isti dostavi svim institucijama i tijelima Bosne i Hercegovine na koje se odnosi, radi realizacije. Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je dostavljena ministarstvima Bosne i Hercegovine: Ministarstvu sigurnosti (Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Službi za poslove sa strancima, Sektoru za imigraciju, Sektoru za azil i Sektoru za međunarodnu saradnju i evropske integracije), Ministarstvu vanjskih poslova, Ministarstvu odbrane, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvu civilnih poslova kao i Tužilaštву Bosne i Hercegovine. Ovaj dokument je upućen formiranim stožerima na nivou entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te međunarodnim organizacijama kako bi se prevazišla krizna situacija u oblasti migracija.

¹ Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini je pripremljena po zaključcima Vijeća ministara BiH sa 143. sjednice održane 25. 5. 2018. i sa 144. sjednice održane 29. 5. 2018. godine; prema zaključku Vijeća ministara BiH sa 165. sjednice održane 30. 1. 2019. godine, a u vezi zaključka Predsjedništva BiH s prve redovne sjednice održane 12. 12. 2018. godine.

² Dopis Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj 01-50-1-15-16/21 od 3. 2. 2021. dostavljen Ministarstvu sigurnosti.

I. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini

Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini (u dalnjem tekstu: BiH) za januar 2021. godine prikazano je kroz sljedeće izdvojene tematske cjeline:

Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine sadržava podatke o stanju i trendovima nezakonitih migracija u januaru 2021. godine, pojavnim oblicima, preduzetim mjerama radi zaštite državne granice te prijedlogu mjera za prevladavanje problema u radu Granične policije Bosne i Hercegovine. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Granične policije Bosne i Hercegovine.

Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini tematska cjelina koja sadrži statističke podatke u oblasti nezakonitih migracija prema indikatorima koji se koriste za praćenje nezakonitih migracija u BiH, pruža analizu i daje procjenu dalnjih migracijskih kretanja, pruža podatke o državljanstvima nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Službe za poslove sa strancima.

Azil u Bosni i Hercegovini - tematska cjelina koja sadrži statističke podatke u oblasti azila za januar 2021. godine te podatke o državljanstvu podnosioca ovog zahtjeva. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Ministarstva sigurnosti Sektora za azil.

Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini sadržava podatke o smještaju migranata u ustanovama BiH te privremenim prihvatnim centrima za smještaj migranata kao i raspoložive podatke o zbrinjavanju migranata u BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Službe za poslove sa strancima i Sektora za azil, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine te Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Borba protiv krijumčarenja migranata prikazuje podatke o broju podnesenih izvještaja te broju osoba koje su prijavljene pod sumnjom počinjenih djela povezanih s krijumčarenjem migranata odnosno, s izvršenjem djela po čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Državne agencije za istrage i zaštitu te Granične policije Bosne i Hercegovine.

Podaci o potrošnji finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini prikazuju podatke o potrošnji sredstava iz projekta pod nazivom „Posebne mјere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH“. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Statistički podaci koji se koriste za pripremu mјesečnih informacija o stanju u oblasti migracija u BiH dostavljaju se na dnevnoj osnovi Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine³ (u dalnjem tekstu: Ministarstvo sigurnosti). Podaci o poduzetim aktivnostima i informacijama u vezi s problematikom migracija u BiH⁴ zasnivaju se na podacima koje institucije/tijela koja su zastupljena u Koordinacijskom tijelu za pitanja migracija u BiH - Operativnom stožeru za pitanja migracija u BiH dostavljaju Ministarstvu sigurnosti. Pored navedenog, za pripremu ove informacije korišteni su i ostali relevantni podaci dostavljeni Ministarstvu sigurnosti.

³ Podaci se dostavljaju od strane Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima, Sektora za azil Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice

⁴ Podaci se dostavljaju od strane institucija/agencija koje učestvuju u radu Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH – Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH. Podaci se dostavljaju najkasnije do 5. dana u mjesecu za prethodni mjesec na temelju zaključka sa 42. sjednice ovog tijela.

1. Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine

Jedna od ključnih pretpostavki za sprječavanje nezakonitih migracija je efikasno i koordinirano upravljanje državnog granicu koje se, u skladu sa Zakonom o graničnoj kontroli, provodi radi osiguranja nepovredivosti državne granice, zaštite života i zdravlja ljudi, sprječavanja i otkrivanja kaznenih djela i prekršaja te otkrivanja i pronalaska počinioča istih, sprječavanja nezakonitih prekograničnih migracija te sprječavanja i otkrivanja drugih opasnosti za javnu sigurnost, pravni poredak i nacionalnu sigurnost. Granična kontrola je u nadležnosti Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Granična policija). Granična kontrola, ali i nadzor državne granice je, prema tome, važan instrument u borbi protiv nezakonitih migracija, kriminaliteta u vezi s krijumčarenjem ljudi i drugih povezanih kaznenih djela.

Stanje i trend nezakonitih migracija u januaru 2021. godine

U skladu sa nadležnostima Granična policija je u januaru 2021. godine preduzela mjere prema 385 stranih državljanima što predstavlja smanjenje od 46,75 % u odnosu na januar 2020. godine kada su preduzete mjere prema 723 osobama.

Od navedenog broja, Granična policija evidentirala je 268 osoba u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska u januaru 2021. godine, što predstavlja smanjenje od 40,31 % u odnosu na isti mjesec 2020. godine kada je evidentirano 449 osoba.

Osobe otkrivene u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska u januaru 2021. godine bile su u najvećem broju državljanini Afganistana, (68), Egipta (63), Pakistana (35), Iraka (28) i Maroka (15). Ostale osobe su imale druga državljanstva.

Najveći teret migracijskog pritiska na ulazu u BiH zabilježen je na području djelovanja jedinica granične policije Zvornik i Višegrad, dok je na izlazu iz BiH to situacija s jedinicama granične policije Gorica, Izačić, Velika Kladuša i Brod.

Vremenski uslovi i uvođenje mjera za što efikasniju borbu protiv širenja koronavirusa uticale su na smanjenje migracijskog pritiska u januru 2021. godine. Međutim, smanjenje nije bilo ujednačeno. Naime, migracijski pritisak se u znatnoj mjeri proširio sa sjeverozapada na sjever BiH na područje djelovanja Jedinice granične policije Brod, te na jugozapad BiH na područje djelovanja Jedinice granične policije Gorica.

Pojavni oblici

U januaru 2021. godine zabilježena su četiri slučaja korištenja teretnih motornih vozila te vagona za pokušaj nezakonitog prelaska državne granice. Na izlazu iz BiH slučajevi skrivanja migranata u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila zabilježeni su na graničnim prijelazima Brod, Šamac i Gradiška. U pokušaju nezakonitog prelaska otkriveno je ukupno deset osoba. Pokušaji nezakonitog ulaska u BiH zabilježeni su na željezničkom graničnom prijelazu Zvornik skrivanjem u vagonima dvije osobe te jedne osobe na Graničnom prijelazu Karakaj.

BiH kao i druge države u Evropi obavezala je putnike da prilikom ulaska na teritoriju države prilože negativan test na COVID-19. Prodaja lažnih negativnih PCR testova je jedna od novih prilika za nezakonite aktivnosti kriminalnih grupa ili pojedinaca. Europol⁵ upozorava da će takva vrsta kriminala postojati sve dok na snazi budu restrikcije putovanja. Krivotvorene

⁵ <https://www.europol.europa.eu/early-warning-notification-illicit-sales-of-false-negative-covid-19-test-certificates> (pristupljeno 17. 2. 2021.)

testove odnosno potvrde o cijepljenju je relativno lako napraviti zbog dostupnosti visokokvalitetnih štampača ili uz pomoć raznih softvera.

Tokom obavljanja granične kontrole u januaru 2021. godine zabilježeno je osam slučajeva pokušaja ulaska u BiH s falsifikovanim negativnim testom na COVID-19 s kojim je na teritorij države nezakonito pokušalo ući 16 stranih državljana.

Preduzete mjere radi zaštite granice Bosne i Hercegovine

U cilju adekvatnog odgovora na stanje nezakonitih migracija u BiH i u januaru 2021. godine, nastavljen je vanredni angažman i interni premještaj policijskih službenika Granične policije u jedinice koje su izložene najvećem migracijskom pritisku.

S tim u vezi, na poslovima nadzora granice vanredno je angažirano iz drugih organizacijskih jedinica Granične policije 27 policijskih službenika u Jedinici granične policije Zvornik. Nastavljeno je angažovanje policijskih službenika Jedinice granične policije za podršku i kontrolu Čapljina u zoni odgovornosti Jedinice granične policije Trebinje.

Također, Granična policija nastavila je preduzimati aktivnosti predviđene planovima usmjerenim na sprječavanje nezakonitih migracija na teritoriji BiH.

Zbog nedovoljnih ljudskih resursa, Granična policija provodi aktivnosti nadzora granice u saradnji s policijskim agencijama u BiH. Zajedničke aktivnosti su regulisane odlukama ministra sigurnosti ili sporazumima o pružanju pomoći i operativnoj saradnji u nadzoru granice.

U skladu s odlukama ministra sigurnosti, podršku Graničnoj policiji u januaru 2021. godine pružile su:

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH u zonama odgovornosti jedinica Granične policije Višegrad i Hum-Foča. U januaru 2021. godine, zajedno s policijskim službenicima Granične policije na poslovima nadzora granice bilo je angažovano 35 policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) u zoni Jedinica Granične policije Zvornik. U januaru 2021. godine deset policijskih službenika SIPA-e pružalo je podršku Graničnoj policiji u poslovima nadzora i zaštite državne granice.

Prema sporazumima koje je potpisala Granična policija o pružanju pomoći i operativnoj saradnji u nadzoru granice, u januaru 2021. godine Graničnoj policiji ispomoć na poslovima nadzora granice mjesечно pružilo je 80 policijskih službenika **Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske**. Ispomoć je pružena u zonama odgovornosti jedinica Granične policije (JGP) Hum-Foča, Zvornik, Bijeljina i Trebinje. Nakon 25. 1. 2021. godine broj policijskih službenika MUP-a RS je smanjen na 60 zbog smanjenja intenziteta nezakonitih migracija na području djelovanja Jedinice granične policije Zvornik.

U skladu sa pojedinačnim sporazumima potpisanim s **Policijom Brčko distrikta BiH i ministarstvima unutrašnjih poslova Posavskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadno-hercegovačkog kantona i Kantona 10** nije bilo angažovanih policijskih službenika kao ispomoć Graničnoj policiji u januaru 2021. godine.

Prijedlog mjera

Nedostatak policijskih službenika i nedovoljna materijalno-tehnička opremljenost su glavni problemi s kojima se susreće Granična policija u obavljanju poslova nadzora granice BiH kao

temeljnog načina otkrivanja i sprječavanja nezakonitih migracija. S tim u vezi, Granična policija predlaže sljedeće mjere:

Preduzimanje dodatnih napora radi realizacije projekata usmjerenih na jačanje materijalnih kapaciteta za borbu protiv nezakonitih migracija i drugih oblika prekograničnog kriminala. Prioritet je nabavka terenskih vozila za nadzor državne granice s pogonom na četiri točka, bespilotnih letilica s termovizijskim sistemima, terenskih i kombi vozila s ugrađenim savremenim sistemima za nadzor granice dugog dometa, ručnih termovizijskih kamera i uređaja za dnevno i noćno osmatranje, ATV vozila-kvadovi, plovila, čitača putnih isprava i drugih uređaja za provjeru dokumenata, ručnih detektora eksploziva i opojnih sredstava, optičkih endoskopa, CO₂ detektora, detektora otkucanja srca te druge specijalističke opreme za nadzor granice i vršenje graničnih provjera.

Završenje aktivnosti na usvajanju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Državne granične službe BiH (Granične policije BiH).

Izmjena odluka zakona o policijskim službenicima BiH kojim se propisuje interni premještaj policijskih službenika na radno mjesto koje je do 80 km udaljeno od sadašnjeg radnog mesta u cilju stvaranja zakonskih prepostavki za mogućnost internog premještaja policijskih službenika u jedinice koje su izložene pojačanom migracijskom pritisku.

2. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini

2.1. Statistički podaci za 2020. godinu i januar 2021. godine

Kao jedan od ključnih dokaza stanja u oblasti migracija u BiH koristi se broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima.

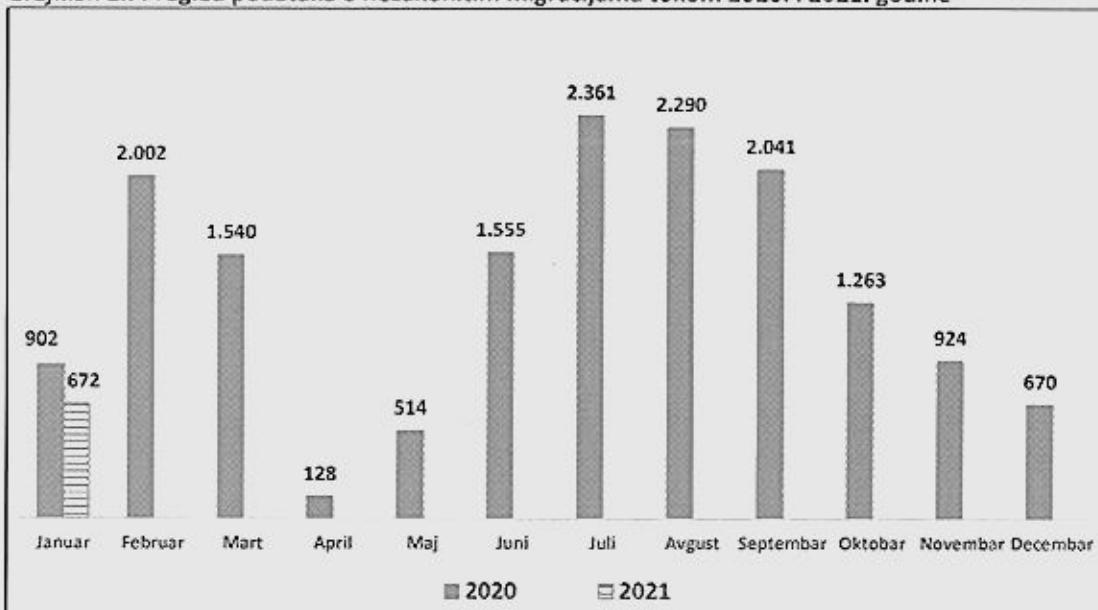
U 2020. godini, Službi za poslove sa strancima prijavljeno je ukupno 16.190 nezakonitih migranata što predstavlja smanjenje od 45 % u odnosu na 2019. godinu, kada je prijavljeno ukupno 29.302 nezakonitih migranata.

U januaru 2021. godine Službi za poslove sa strancima prijavljena su ukupno **672 nezakonita migranta** što je skoro isti broj u odnosu na decembar 2020. godine, kada je prijavljeno ukupno 670 nezakonitih migranata.

Broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u januaru 2021. je manji za 25 % u odnosu na isti mjesec 2020. godine.

Kretanje broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima tokom 2020. i 2021. godine prikazano je u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 1.: Pregled podataka o nezakonitim migracijama tokom 2020. i 2021. godine

Pandemija bolesti COVID-19 u 2020. godini aktivirala je graničnu kontrolu koja je ne samo otežala za ekonomiju bitne migracije nego i značajno otežala nedozvoljena kretanja na istočnomediterskoj i zapadnobalkanskoj ruti. Prema preliminarnim podacima Frontex-a, broj otkrivenih nezakonitih prelazaka granice duž vanjskih granica Evropske unije pao je za 13% u prošloj godini. Ovo je najmanji broj otkrivenih nezakonitih prelazaka vanjske granice EU od 2013. godine, navodi Frontex⁶. I u BiH, kao što je vidljivo iz podatka navedenog na početku ovog dijela informacije, zabilježeno je znatno smanjenje broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Trend iz 2020. godine je nastavljen i u prvom mjesecu 2021. godine, kada je zabilježen skoro isti broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima kao u decembru 2020. godine. Januar 2021. godine obilježio je za jednu četvrtinu manji broj prijavljenih nezakonitih migranata u odnosu na januar prethodne godine.

U 2020. godini pandemija je uticala na migracije u EU smanjenjem broja zahtjeva za azil i zabilježenim najmanjim brojem nezakonitih prelazaka granice. U 2021. godini dalji razvoj pandemije će indirektno uticati na obim i pravac zakonitih i nezakonitih migracija, procjena je Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike (ICMPD). Globalna ekonomska kriza te bolja zdravstvena zaštita i dostupnost cjepiva u Evropi će biti glavni pokretači migracija prema EU.⁷

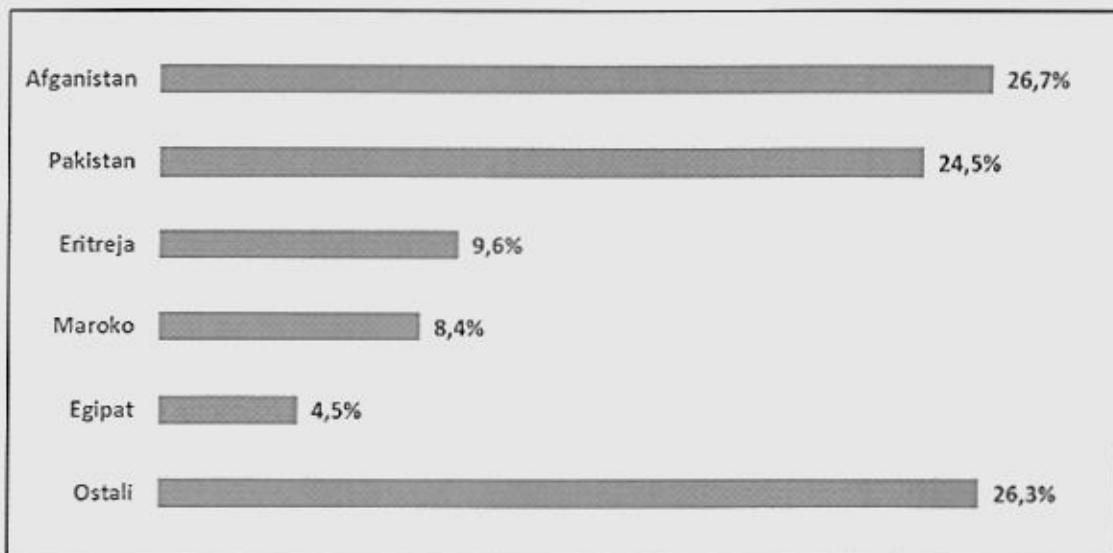
Struktura nezakonitih migranata, prijavljenih Službi za poslove sa strancima u 2021. godini, predstavljena je prema državljanstvu⁸. Grafikon 2. sadržava pregled pet najzastupljenijih državljanstva nezakonitih migranata u 2021. godini.

⁶ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/irregular-migration-into-eu-last-year-lowest-since-2013-due-to-covid-19-j34zp2> (pristupljeno 8. 2. 2021.)

⁷ https://www.icmpd.org/fileadmin/2017/ICMPD_Migration_Outlook_2021.pdf (dostupno 12. 2. 2021.)

⁸ Najveći dio podataka o državljanstvu se temelji na izjavama migranata.

Grafikon 2.: Prikaz najzastupljenijih državljanstava nezakonitih migranata u 2021. godini

U ukupnom broju prijavljenih nezakonitih migranata u januaru 2021. godine najveći je udio državljana Afganistana (26,7 %) odnosno njih 179 prijavljeno je Službi za poslove sa strancima. Drugi po broju su državljanji Pakistana (164) koji čine 24,5 % od ukupnog broja prijavljenih migranata. Nakon njih slijede državljanji Eritreje (64) s udjelom od 9,6 %, Maroka (56) s 8,4 % udjela te državljanji Egipta (30) s udjelom od 4,5 %. Iako je struktura prema državljanstvu djelomično promijenjena u odnosu na prethodni mjesec, državljanji Afganistana i Pakistana ostaju i dalje daleko najbrojniji nezakoniti migranti prijavljeni Službi za poslove sa strancima.

Od ostalih koji, kako prikazuje grafikon 2., čine 26,3 % od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata u BiH u januaru 2021. godine, najbrojniji su nezakoniti migranti iz Turske, Alžira, Sirije⁹, Bangladeša i Irana.

3. Azil u Bosni i Hercegovini

Najveći broj nezakonitih migranata, nakon preuzimanja mjera od strane Granične policije, te predaje Službi za poslove sa strancima, iskazuje namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH. Služba za poslove sa strancima u skladu sa člankom 110. stav (2) Zakona o strancima i članku 32. stav (1) Zakona o azilu izdaje migrantima potvrdu o iskazanoj namjeri za azil u BiH i određuje pravac kretanja i rok koji je potreban da bi stranac lično podnio zahtjev za azil Ministarstvu sigurnosti u sjedištu. U skladu sa članom 32. Zakona o azilu rok važenja potvrde o iskazanoj namjeri može biti 14 dana. U navedenom razdoblju migrant treba podnijeti zahtjev za azil nadležnoj organizacijskoj jedinici Ministarstva sigurnosti - Sektoru za azil. Međutim, u većini slučajeva, osobe koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil ne podnose zahtjev za azil Ministarstvu sigurnosti nego u roku važenja potvrde, kada im je u skladu sa zakonom omogućeno kretanje, pokušavaju nezakonito ući u Hrvatsku, najčešće s područja Unsko-sanskog kantona. Ovakva zloupotreba sistema prava na azil i međunarodnu zaštitu

⁹ Od ukupnog broja prijavljenih migranata Službi za poslove sa strancima u 2021. godini, državljanji Sirije se nalaze na osmom mjestu.

postala je modus operandi nezakonitih migracija u BiH kao i u drugim zemljama zapadnog Balkana.

Razlike između broja iskazanih namjera i podnesenih zahtjeva za azil potvrđuju zloupotrebu sistema azila od strane onih koji iskazivanje namjere za podnošenje zahtjeva za azil koriste kao instrument koji im omogućava zakonit boravak na teritoriji BiH u roku njene važnosti, odnosno 14 dana.

Ovaj dio informacije prikazuje i analizira podatke prema indikatorima koji se koriste za praćenje trendova i pojava iz oblasti azila.

3.1. Statistički podaci za 2020. i januar 2021. godinu

U 2020. godini, od ukupno 16.190 nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima, namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazalo je 15.170 osoba od čega su 244 osobe podnijele zahtjev za azil ili 1,6 % od ukupnog broja osoba koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH.

U januaru 2021. godine od ukupno 672 nezakonita migranta prijavljena Službi za poslove sa strancima, namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazalo je 580 osoba od čega je 12 osoba podnijelo zahtjev za azil ili 2,1 % od ukupnog broja osoba koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH.

Zahtjeve za azil, u prvom mjesecu 2021. godine, podnijeli su državlјani, Pakistana, Maroka, Turske, Afganistana i Alžira.

Postupci azila provedeni u skladu sa odredbama Zakona o azilu u januaru 2021. godine pokazuju da nije evidentirana niti jedna osoba kojoj je priznata supsidijarna zaštita ili status izbjeglice. S druge strane, odbijen je zahtjev za azil za dvije osobe, dok su postupci po zahtjevu za azil obustavljeni za sedam osoba.¹⁰

4. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini

4.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine

Za smještaj migranata u BiH koriste se Imigracijski centar u Istočnom Sarajevu i Azilantski centar u Delijašu kao specijalizirane ustanove Ministarstva sigurnosti te kapaciteti Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH odnosno, Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ i Readmisijski centar u Mostaru sa sjedištem u Salakovcu.

- Kapacitet **Imigracijskog centra** kojim upravlja Služba za poslove sa strancima je 120 mesta. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 68 osoba.
- **Azilantskim centrom** koji je namijenjen za smještaj oko 150 osoba upravlja Sektor za azil Ministarstva sigurnosti. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 46 osoba.
- U **kapacitetima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice** osiguran je smještaj za 200 osoba koje su iskazale namjeru za azil ili su tražitelji azila u BiH. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru su boravile 24 osobe.

¹⁰ Podaci Sektora za azil o postupcima koji se vode prema odredbama Zakona o azilu. Ovi podaci pokazuju postupke koji su završeni u januaru 2021. godine.

Migrantima koji su smješteni u ustanovama kojima upravljaju Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, u skladu sa pravnom regulativom, osigurana je hrana, odjeća i obuća, sredstva lične higijene, medicinska pomoć, kontakt s nevladnim i međunarodnim organizacijama koje štite prava korisnika. Također, u skladu sa Zakonom o azilu osobama kojima je pružen smještaj, Ministarstvo sigurnosti osigurava zaštitu njihovog porodičnog života, mogućnost komunikacije sa srodnicima, pravnim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a i nevladnim organizacijama. Podršku Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice u osiguranju osnovnih životnih potreba za korisnike njihovih centara pruža i UNHCR.

4.3. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini

Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata u Bosni i Hercegovini nalaze se na području Kantona Sarajevo i Unsko-sanskog kantona. Služba za poslove sa strancima u saradnji sa IOM-om vrši koordinaciju i upravljanje ovim centrima. Služba za poslove sa strancima je zadužena za registraciju migranata i sigurnosni aspekt, dok je IOM zadužen za humanitarni aspekt.

Prema podacima dostavljenim od IOM-a¹¹, u privremenim prihvatnim centrima na dan 31. 1. 2021. godine boravile su 5.552 osobe. Od ovog broja evidentirana su ukupno 4.133 migranta samca od čega 4.106 muškaraca i 27 žena, 306 porodica sa ukupno 953 člana te 466 migranata maloljetnika bez pratnje.

Hrana i ishrana

U svim centrima osigurana su tri obroka dnevno. IOM vrši nabavku dodatne hrane za djecu mlađu od 24 mjeseca.

Smještaj i neprehrambeni artikli

Podjelu neprehrambenih paketa koji uključuju higijenske potrepštine i posteljinu novopristiglim osobama, kao i ostalim osobama prema potrebi vrši IOM. U privremenim prihvatnim centrima osigurana je Wi-Fi konekcija. Neprehrambene articke za majke i djecu osigurava UNICEF/Žene s Une, a školski pribor UNICEF.

Higijena

U privremenim prihvatnim centrima dostupni su toaleti i tuševi, odvojeni po spolovima te s pristupom za osobe sa invaliditetom kao i servis za pranje rublja. IOM je poduzeo dodatne mjere kako bi osigurao povećane higijenske prakse, kao npr. na nekoliko mjesta postavljeni su dezinfekcijski uređaji. Održavanje i čišćenje vrši IOM osoblje. Dezinfekcija, deratizacija i dezinsekcija se obavlja jednom sedmično.

Pravna pomoć

Besplatnu pravnu pomoć, informisanje i savjetovanje pružaju UNHCR, Dansko vijeće za izbjeglice i Vaša prava Bosne i Hercegovine.

¹¹ Informacija o izvršenju Proračuna IPA SM za razdoblje 1. 1. 2021. – 31. 12.2021.

4.3.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo

Bivša vojarna „Ušivak“¹², koja se nalazi na području općine Hadžići, otvorena je u oktobru 2018. godine. Kapacitet objekta „Ušivak“ je 800 mesta sa odvojenim prostorom za porodice, žene i maloljetnike bez pratnje. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 780 osoba.

Drugi privremeni prihvatni centar za smještaj migranata u bivšoj vojarni „Blažuj“¹³ koji se nalazi na području općine Ilidža, je otvoren 10. 12. 2019. godine. Kapacitet objekta „Blažuj“ je 2.000 mesta. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 3.047 osoba.

U Informaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo-Uprava policije o posljedicama migrantske krize u Kantonu Sarajevo i poteškoćama s kojima se suočavaju policijski službenici Uprave policije u dokumentiranju protupravnih radnji migrantske populacije¹⁴ navode se dva incidentna sigurnosno interesantna događaja vezana za privremeni prihvatni centar „Blažuj“. Prvi se dogodio početkom januara 2021. godine kada je zapaljen šator namijenjen za smještaj od 40 do 60 migranata. Požar je uzrokovan od strane migranta nakon narušavanja javnog reda i mira u kojem su učestvovali migranti iz Pakistana i Afganistana.

Drugi događaj od 20. 1. 2021. godine je incidentna situacija između s jedne strane manje skupine migranata iz etničkih skupina s područja država Afganistana i Pakistana prema jednoj osobi s područja Irana, koje je prethodno svojim verbalnim ponašanjem izazvala revolt navedene skupine. U smirivanju incidentne situacije učestvovali su i policijski službenici Sektora za policijsku podršku, jer je broj okupljenih migranata sa 300 narastao do 2.000 osoba koje su u pokušaju ulaska u prostorije IOM-a, gdje se nalazio državljanin Irana, napali policijske službenike MUP-a Kantona Sarajevo te oštetili službena policijska vozila. Tokom napada povrijeđena su dva policijska službenika i oštećeno je 20 službenih vozila.

Situacija na području Kantona Sarajevo – osvrt na 2020. godinu

Informacija Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo-Uprava policije o posljedicama migrantske krize u Kantonu Sarajevo i poteškoćama s kojima se suočavaju policijski službenici Uprave policije u dokumentiranju protupravnih radnji migrantske populacije odnosi se na razdoblje od 2018. do 2020. godine. Informacija, između ostalih, sadržava sigurnosne izazove s kojima se suočavaju policijski službenici MUP-a Kantona Sarajevo, među kojima navodimo: ilegalno korištenje privatnih smještaja kao što su kuće, stanovi, hosteli, moteli i slično, ilegalan prevoz migranata privatnim vozilima, popunjenoš smještajnih kapaciteta privremenih prihvatnih centara i ilegalan ulazak i izlazak migranata u i iz privremenih prihvatnih centara, posebno na mjestima koja nisu pokrivena zaštitnom ogradom.

U informaciji MUP-a Kantona Sarajevo iznosi se konstatacija da „poredeći pokazatelje evidentiranih protupravnih radnji odnosno kaznenih djela i prekršaja (razdoblje 2018. - 2020.

¹² Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 114. hitnoj sjednici održanoj 20. 6. 2018. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o davanju na korištenje nekretnina nad kojima je nosioc prava upravljanja i korištenja Federalno ministarstvo obrane – Federalno ministarstvo odbrane, V. Broj: 808/2018 od 20. 11. 2019. godine. Vojarnu je na korištenje Vijeću ministara BiH, za potrebe Ministarstva sigurnosti, ustupila Vlada Federacije BiH.

¹³ Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 145. hitnoj sjednici održanoj 11. 11. 2019. godine donijela Odluku o davanju na korištenje vojarne „Blažuj“ Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine, V. Broj: 1296/2019 od 11. 11. 2019. godine.

¹⁴ Informacija je primljena k znanju na četvrtoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo održanoj 28. 1. 2021. godine. https://skupstina.ks.gov.ba/sites/skupstina.ks.gov.ba/files/informacija_mup1.pdf (pristupljeno 22. 2. 2021.)

godina) počinjenih od strane migranata uočava se trend porasta protupravnih radnji u kojima učestvuju migranti, a posebno zabrinjava trend porasta brutalnosti prilikom izvršenja radnji s manifestacijom nasilja, čiji je broj sve veći kada se posmatra struktura radnji sa obilježjima kaznenog djela ili prekršaja". Dalje, u informaciji se iznosi podatak „iako je u izvještajnom razdoblju bilo počinjenih prekršaja od strane migranata, policijski službenici zbog nemogućnosti utvrđivanja identiteta kod migranata, nisu bili u mogućnosti pokrenuti prekršajni postupak izdavanjem prekršajnog naloga ili podnošenjem prekršajne prijave kod nadležnog suda".

Na istoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo, na kojoj je razmatrana informacija MUP-a Kantona Sarajevo doneseni su zaključci u cilju postizanja efikasnijeg upravljanja migrantskom krizom i smanjenje pritiska na ovaj kanton.

Pored informacije MUP-a Kantona Sarajevo, na navedenoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo, primljena je na znanje Informacija Javne ustanove "Kantonalni centar za socijalni rad" o radu s maloljetnim migrantima bez pratnje u Privremenom prihvativnom centru "Ušivak".¹⁵ Informacijom su obuhvaćeni podaci o radu sa maloljetnim migrantima bez pratnje u razdoblju¹⁶ od 24. 10. 2018. do 25. 1. 2021. godine. Aktivnosti u oblasti migracija navedena javna ustanova provodila je putem Službe socijalne zaštite općine Hadžići i Službe socijalne zaštite općine Ilidža. Iz informacije izdvajamo sljedeće:

Krajem 2020. godine zabilježen je povećan broj maloljetnih migranata bez pratnje od 16 do 18 godina koji su smješteni u privremeni prihvativni centar „Ušivak“ te uslijed popunjениh smještajnih kapaciteta i u privremeni prihvativni centar „Blažuj“. Za svakog maloljetnika pokrenut je postupak imenovanja skrbnika po zahtjevu. Međutim, najveći broj postupaka je obustavljen iz razloga napuštanja navedenih centara i odlaska maloljetnika s područja Kantona Sarajevo.

Kulturološke razlike između djece, različite navike i ideologije, odgoj i ponašanje, su otežavajuće okolnosti s kojima se stručno osoblje ovih službi susreće u radu s migrantima maloljetnicima bez pratnje. Kadrovski kapaciteti ovih službi su dodatna prepreka za obavljanje propisanih zadataka i stručni rad s ovom kategorijom migranata.

Također, ukazano je na sve prisutniji problem migranata maloljetnika bez pratnje koji ne žele usluge mjerodavnih institucija kao i to da budu smješteni u privremene prihvativne centre na području Kantona Sarajevo.

4.3.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) u 2018. i 2019. godini uspostavila je četiri privremena prihvativna centra na području **Unsko-sanskog kantona** koji se koriste za smještaj i zbrinjavanje migranata. Privremeni prihvativni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata su osigurani u sljedećim objektima: Sedra, Bira, Miral i Borići. Navedeni objekti su od 11. 3. 2019. godine Odlukom Vijeća ministara BiH određeni kao privremeni prihvativni centri za smještaj migranata.¹⁷

¹⁵ https://skupstina.ks.gov.ba/sites/skupstina.ks.gov.ba/files/informacija_centar_za_soc_rad.pdf (pristupljeno: 22. 2. 2021.)

¹⁶ Od datuma uspostavljanja privremenog prihvativnog centra do datuma sačinjavanja informacije.

¹⁷ Vijeće ministara BiH je na 167. sjednici održanoj 11. marta 2019. godine donijelo Odluku o određivanju privremenih prihvativnih centara za smještaj migranata („Službeni glasnik BiH“, broj 28/19), kojom su obuhvaćene

- „Sedra“ u Cazinu je otvorena u julu 2018. godine. U objektu je dostupno 420 mesta sa određenim prostorom za porodice i maloljetnike bez pratnje. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 337 osoba.
- „Bira“ u Bihaću je otvorena u oktobru 2018. godine. U objektu je dostupno 1.500 mesta sa određenim prostorom za porodice i maloljetnike bez pratnje. Od 30. 9. 2020. godine, kada je Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona premjestilo migrante iz ovog centra, ne vrši se smještaj migranata u isti.
- „Miral“ u Velikoj Kladuši je otvoren u novembru 2018. godine. Za smještaj migranata je dostupno 700 mesta sa osiguranim prostorom za maloljetnike bez pratnje. Na dan 31. 1. 2021. u centru su boravile 1.124 osobe.
- „Borići“ u Bihaću su otvoreni u januaru 2019. godine. Za smještaj migranata je dostupno 580 mesta. Za porodice je osiguran određen prostor. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru su boravile 264 osobe.

Lokacija „Lipa“

Šatorski kamp „Lipa“ je otvoren 21. 4. 2020. godine nakon sastanka predstavnika Vlade Unsko-sanskog kantona, Evropske komisije i IOM-a koji je održan 26. 3. 2020. godine. Ukupan kapacitet kampa bio je 1.000 osoba i namijenjen je za smještaj muškaraca. Prema informacijama Međunarodne organizacije za migracije (IOM) kamp je formiran kako bi se smjestili migranti koji su boravili u napuštenim i ruševnim objektima na području grada Bihaća uslijed vanredne situacije izazvane pandemijom.

Vijeće ministara BiH je na 137. vanrednoj sjednici održanoj 21. 12. 2020. godine donijelo **Odluku o uspostavi privremenog prihvatnog centra za smještaj migranata na lokaciji „Lipa“** koji će biti montažni objekt kontejnerskog tipa i kapaciteta 1.500 osoba.

Započeti su građevinski radovi na lokaciji Lipa na uspostavi privremenog prihvatnog centra. Do završetka radova, migrantima koji su ostali na ovoj lokaciji bez smještaja nakon požara 23. 12. 2020. godine, osiguran je alternativni smještaj u šatorima koje su postavile Oružane snage Bosne i Hercegovine, uz osiguranu hranu i grijanje.

Vlasti Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća ni u januaru 2021. godine nisu dozvolili smještaj u centar „Bira“ do uspostavljanja privremenog prihvatnog centra „Lipa“.

Aktivnost Operativne skupine za koordiniranje aktivnosti i nadzor nad migrantskom krizom na području Unsko-sanskog kantona

Operativna skupina za koordiniranje aktivnosti i nadzor nad migrantskom krizom na području Unsko-sanskog kantona na sastanku održanom 12. 1. 2021. godine donijela je niz zaključaka kojim traži uspostavljanje jake koordinacije kako bi se postiglo efikasnije upravljanje migrantskom krizom u BiH i smanjio migrantski pritisak na Unsko-sanski kanton.

4.4. Zdravstvena zaštita migranata u Bosni i Hercegovini

Sredstva za pružanje zdravstvene zaštite migrantima u BiH osigurana su putem dva projekta.

Primarna zdravstvena zaštita osigurana u privremenim ambulantama formiranim u prihvatnim centrima, u skladu sa potrebama i rasporedom definisanim s domovima zdravlja, finansira se od strane Evropske komisije putem IPA projekta “Posebne mjere za podršku odgovoru na

sljedeće lokacije: bivša tvornica „Bira“ u Bihaću, bivši đački dom „Borići“ u Bihaću, bivša tvornica „Miral“ u Velikoj Kladuši i bivši hotel „Sedra“ u Cazinu.

izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH". Usluge primarne zdravstvene zaštite u privremenim ambulantama finansiraju se putem navedenog projekta od 2021. godine. U pružanje ovog nivoa zdravstvene zaštite uključeni su doktori i tehničari iz Doma zdravlja Stari grad Mostar i Dom zdravlja Kantona Sarajevo uz direktnu podršku timova Danskog vijeća za izbjeglice. U januaru 2021. godine medicinski timovi su proveli ukupno 2.895 medicinskih konsultacija te 689 direktnih intervencija. Također, 69 korisnika je upućeno prema ustanovama primarne zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita za migrante osigurana je i putem projekta „Osiguran pristup zdravstvenim uslugama i zaštiti ljudskih prava za tražitelje azila, izbjeglice i migrante u BiH“ koji je finansiran od strane Civilne zaštite i humanitarne pomoći Evropske unije (ECHO). Ovim sredstvima, kojima se migrantima u BiH osigurava pristup zdravstvenim uslugama u ustanovama primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, uključujući psihosocijalnu podršku i usluge mentalnog zdravlja, upravlja Dansko vijeće za izbjeglice u BiH (DRC).

Pružanje primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te angažiranje zdravstvenih radnika se vrši preko direktnih pružatelja zdravstvene zaštite koji imaju potpisane ugovore o saradnji s DRC-om. Medicinske ekipe domova zdravlja Bihać, Cazin i Velika Kladuša u Unsko-sanskom kantonu, Doma zdravlja Hadžići u Kantonu Sarajevo i Doma zdravlja Stari Grad Mostar u Hercegovačko-neretvanskom kantonu u saradnji sa osobljem DRC-a pružaju usluge zdravstvene zaštite u privremenim ambulantama prihvatnih centara za smještaj migranata. Usluge sekundarne zdravstvene zaštite pružaju se u Kantonalnoj bolnici u Bihaću, Općoj bolnici u Sarajevu, Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo, Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar.

U januaru 2021. godine, DRC je u saradnji sa direktnim davaocima medicinskih usluga ispred nadležnih domova zdravlja osigurao 5.002 doktorska pregleda, 1.452 medicinske intervencije, uputio 203 osobe prema specijalističkim uslugama u domovima zdravlja i 112 osoba prema specijalističkim uslugama u ustanovama sekundarne razine te izvršio 106 direktnih intervencija povezanih s neuropsihijatrijskim uslugama i psihološkom podrškom. Pored navedenog pružene su 2.118 direktnе usluge od strane DRC osoblja.

Najčešće zabilježena oboljenja među migrantima smještenim unutar privremenih prihvatnih centara su: oboljenja respiratornog sistema (24 % od ukupnog broja pregleda doktora), oboljenja kože i potkožnog tkiva (16 %), oboljenja gastrointestinalnog sistema (12 %), šuga (9 %) te oboljenja mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva (9 %).

Prema podacima DRC-a, u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine, ECHO je donirao ovoj organizaciji sredstva u ukupnom iznosu od 433.452,22 eura od čega je u navedenom razdoblju 2021. godine potrošeno 229.544,15 eura. Kako DRC ima potpisane ugovore o saradnji s direktnim pružaocima zdravstvene zaštite, sredstva se ne uplaćuju na Jedinstveni račun trezora institucija BiH.

Preventivne mjere protiv širenja COVID-19 u privremenim prihvatnim centrima u BiH

Prema podacima DRC-a, u privremenim prihvatnim centrima osigurana su mesta za simptomatsku i preventivnu izolaciju.

Radi sprječavanja širenja bolesti u januaru 2021. godine ukupno 323 osobe u stanju potrebe su upućene u preventivnu, a 42 osobe u simptomatsku izolaciju u okviru privremenih prihvatnih centara. Prisustvo koronavirusa nije potvrđeno niti kod jedne od 27 osoba koje su testirane u izvještajnom razdoblju.

Na dan 31. 1. 2021. godine, u preventivnim izolacijama se ukupno nalazi 70 osoba u stanju potrebe dok je u simptomatskoj izolaciji bilo ukupno 12 osoba.

Prema informacijama DRC-a, do 31. 1. 2021. godine nije zabilježena smrt niti jednog migranta od posljedica bolesti COVID-19.

Također, DRC u suradnji sa Službom za poslove sa strancima i IOM-om koordinira provodjenje mjera radi sprječavanja širenja zaraze koronavirusom u privremenim prihvatnim centrima.

5. Borba protiv krijumčarenja migranata

Borba protiv krijumčarenja migranata je definisana kao jedan od sedam prioriteta za postizanje efikasnijeg upravljanja migrantskom krizom u BiH. Iako krijumčarenje osoba pretpostavlja postojanje složene multinacionalne kriminalne organizacije i često uključenost osoba koje su stanovnici država duž migracijskih ruta, ono je i istovremeno unosna poslovna aktivnost s niskim rizikom od otkrivanja. Prema podacima Europol-a, migranti u najvećem broju slučajeva koriste krijumčarske mreže kako bi pokušali stići do Evrope ili na teritoriju država članica EU¹⁸.

Zbog toga je borba protiv krijumčarenja migranata te pružanje podrške policijskim agencijama u BiH u koordinaciji i provedbi operacija na teritoriju BiH kao i prekograničnih operacija protiv krijumčarenja migranata jedan od ključnih prioriteta za suzbijanje nezakonitih migracija.

Ova informacija, pripremljena za janur 2021. godine sadržava podatke Državne agencije za istrage i zaštitu te Granične policije, policijskih agencija koje redovno na mjesečnoj razini dostavljaju podatke o provedbi aktivnosti protiv krijumčarenja migranata.

Državna agencija za istrage i zaštitu

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) je i u 2021. godini nastavila saradnju s drugim policijskim agencijama u cilju sprječavanja i suzbijanja krijumčarenja migranata. Pored navedenog, nastavljen je rad na paralelnim istragama započetim u prethodnom periodu. Razmjena kriminalističko-obavještajnih podataka se obavlja, kako putem oficira za vezu, INTERPOL-a, EUROPOL-a i SELEC-a, tako i indirektnim kontaktom policijskih službenika.

Policijski službenici SIPA-e u izveštajnom razdoblju učestvovali su u radu Operativne skupine Zapadnog Balkana protiv krijumčarenja ljudi kao i u radu Udarne skupine za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalnih migracija koja djeluje na području BiH.

Granična policija Bosne i Hercegovine

U januaru 2021. godine, policijski službenici Granične policije su zbog osnova sumnje u počinjenje kaznenog djela iz članka 189. „Krijumčarenje ljudi“ slobode lišili dvije osobe te mjerodavnom tužilaštvu podnijeli dva izvještaja o počinjenom kaznenom djelu u vezi dva slučaja pokušaja krijumčarenja devet migranata iz oktobra 2020. godine.

¹⁸ <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/migratory-pressures/sea-criminal-networks/> (pristupljeno 15. 2. 2021.)

6. Podaci o potrošnji finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini

Informacije o stanju u oblasti migracija u BiH sadržavaju podatke o potrošnji sredstava o provedbi IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH".

Projekat "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" finansira se od strane Evropske komisije i od početka ovog projekta sredstvima isključivo upravlja Međunarodna organizacija za migracije (IOM).

U ovoj informaciji prezentirani su podaci o nastanku troškova i provedbi projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" za razdoblje od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine.

Podaci su dostavljeni od Međunarodne organizacije za migracije (IOM) koja zajedno sa partnerskim organizacijama, odnosno Fondom Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF), Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR), Populacijskim fondom Ujedinjenih nacija (UNFPA) i Danskim vijećem za izbjeglice (DRC) realizira ovaj projekat.

Na zahtjev Ministarstva sigurnosti, IOM prikuplja i dostavlja podatke ovom ministarstvu o potrošnji sredstava iz navedenog projekta radi informisanja Vijeća ministara i Predsjedništva BiH o stanju u oblasti migracija u BiH putem mjesecnih informacija.

Prema navodima međunarodnih organizacija, podaci sadržani u službenom, finalnom izvještaju odobrenom od strane donatora imaju obavezujući i konačan karakter.

6.1. Pregled realizacije IPA sredstava u razdoblju od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine

U razdoblju od **1. 1. do 31. 1. 2021.** godine iz proračuna IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" realizovana su sredstva u iznosu od **1.588.289 eura** što uključuje ukupne troškove svih navedenih organizacija angažovanih na ovom projektu.

Prema informaciji IOM-a, UNHCR je u januaru 2021. godine na račun Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH uplatio prve tranše sredstava u okviru partnerskog ugovora za 2021. godinu, koja sadrži i dio sredstava za implementaciju ovog projekta u 2021. godini. Detalji o doznačenim sredstvima, datum valute te broj ugovora su prikazani u tabeli koja slijedi:

Primalac	Šifra projekta	Datum	Tranša	Iznos (KM)
Ministarstvo sigurnosti	BIH01/2021/0000000204/00	28.1.2021.	1	122.998,40
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	BIH01/2021/0000000203/00	28.1.2021.	1	100.679,20

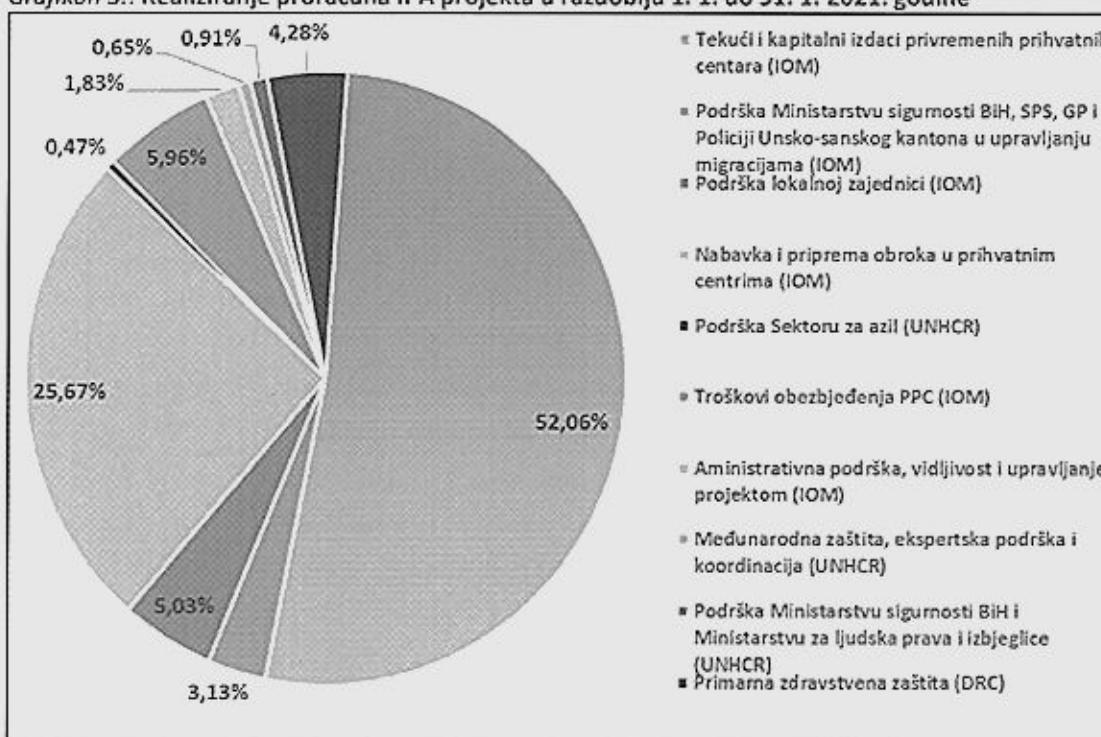
Realizacija projektnih sredstava od strane međunarodnih organizacija koje su implementirale IPA projekat "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" prikazana je u tabeli koja slijedi.

Tabela 1.: Realizacija sredstava iz IPA projekta u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Partneri u projektu	Iznos u EUR 1. 1. – 31. 1. 2021.	%
IOM	1.488.034	93,7%
UNHCR	32.252	2,0%
DRC	68.003	4,3%
UKUPNO (EUR)	1.588.289	100,0%

Realizaciju proračuna za razdoblje 1. 1. - 31. 1. 2021. godine prema navedenim oblastima prikazana je u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 3.: Realiziranje proračuna IPA projekta u razdoblju 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Prema podacima¹⁹ IOM-a, u razdoblju od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine najveći dio, čak 52,06 %, čine troškovi tekućih i kapitalnih izdataka privremenih prihvatnih centara, nakon njih slijede troškovi nabavke i pripreme obroka u privremenim prihvatnim centrima sa udjelom od 25,67 %. Nakon njih slijede troškovi osiguranja (5,96 %), podrška lokalnoj zajednici (5,03 %) te troškovi primarne zdravstvene zaštite (4,28 %). Troškovi podrške Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Una-sanskog kantona u upravljanju migracijama čine udio od 3,13 % u ukupnom iznosu nastalih troškova. Ostali troškovi čine 3,86 % u ukupnom udjelu troškova u navedenom razdoblju 2021. godine.

¹⁹ Napomena:zbog zaokruživanja decimala zbir postotaka nije jednak 100.

6.2. Pregled realizacije IPA sredstava u razdoblju od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine i prema implementatorima IPA projekta

U nastavku informacije prikazana je realizacija potrošenih sredstava u januaru 2021. godine prema nosiocima aktivnosti i svrsi potrošnje istih.

Tabela 2.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane IOM-a u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Svrha potrošnje	Iznos u EUR 1. 1.– 31. 1. 2021.
tekući izdaci privremenih prihvatnih centara	826.880
nabavka i priprema obroka u prihvatnim centrima	407.735
neprehrabeni artikli - odjeća, obuća, higijenski artikli	-
sigurnost i fizičko osiguranje prihvatnih centara	94.738
podrška Ministarstvu sigurnosti i policiji Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijskom situacijom	49.669
pomoć i podrška lokalnoj zajednici	79.895
administrativna podrška, vidljivost i upravljanje projektom	29.117
UKUPNO (EUR)	1.488.034

Tabela 3.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane UNHCR-a u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Svrha potrošnje	Iznos u EUR 1. 1.– 31. 1. 2021.
pružanje međunarodne zaštite, ekspertska podrška i koordinacija	10.381
podrška Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice: osiguranje i ostalo osoblje u prihvatnim centrima Delijaš i Salakovac	14.434
registracija i utvrđivanje statusa - podrška Sektoru za azil Ministarstva sigurnosti	7.437
UKUPNO (EUR)	32.252

Tabela 4.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane DRC-a u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Svrha potrošnje	Iznos u EUR 1. 1.– 31. 1. 2021.
Primarna zdravstvena zaštita	68.003
UKUPNO (EUR)	68.003

II. Izazovi u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini

Migrantska kriza uzrokovana povećanim nezakonitim ulaskom migranata na teritoriju Bosne i Hercegovine ukazala je na to da upravljanje nastalom situacijom u značajnom dijelu zavisi i od složene administrativne strukture i političke situacije u BiH.

Naglašavamo da se u informacijama o stanju u oblasti migracija prije svega želi dati značaj onim izazovima koji su operativnog karaktera i s kojima se neprekidno suočavaju tijela mjerodavna za upravljanje granicom, migracijama i azilom kao i tijela lokalnih vlasti na čijim područjima su otvoreni privremeni prihvatni centri.

Moramo znati da Bosna i Hercegovina ne može sama sprječiti dolazak migranata na svoju teritoriju i da je u sadašnjim migracijama ovisna od migracijskih kretanja na zapadnobalkanskoj i istočnomediterskoj ruti. Takva situacija ograničava mogućnost kontrole nezakonitog kretanja migranata i zbog toga je potrebno da BiH prvenstveno radi na jačanju vlastitih kapaciteta u oblasti migracija koje od humanitarnog karaktera dobijaju sve više vanjskopolitički, ekonomski, zdravstveni te prvenstveno sigurnosni karakter.

Izazovi u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini će biti prikazani u svakoj narednoj informaciji do osiguranja i iznalaženja konstruktivnog odgovora na iste.

Ključni izazovi za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

Nepostojanje potrebnog političkog konsenzusa po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Potrebno je postići konsenzus političkih aktera na državnom nivou u vezi upravljanja migrantskom krizom, poboljšati koordinaciju i saradnju svih nivoa vlasti kako bi se odgovorilo na krizne situacije te osigurati adekvatno zbrinjavanje migranata i tražitelja azila na teritoriji Bosne i Hercegovine. Također, potrebno je na transparentan način definisati mandat i ulogu međunarodnih i nevladinih organizacija koje, uz finansijsku podršku Evropske unije rade na zbrinjavanju migranata i tražitelja azila u Bosni i Hercegovini.

Jedino usaglašenim političkim pristupom u Bosni i Hercegovini, uzimajući u obzir tešku ekonomsku, a s obzirom na koronavirus i zdravstveno-epidemiološku situaciju u državi, može se osigurati učinkovit i human način upravljanja migracijama u Bosni i Hercegovini.

Zbog porozne i nedovoljno zaštićene istočne granice, Bosna i Hercegovina se suočava i sve će se više suočavati s velikim brojem nezakonitih ulazaka migranata na svom teritoriju, te ukoliko se ne postigne politički konsenzus da se upotrijebe svi raspoloživi resursi koji će osigurati uslove da se štiti istočna granica od nezakonitih ulazaka, Bosna i Hercegovina će postati "hot spot" za nezakonite migrante, a sigurnosni i humanitarni izazovi će se dodatno usložiti.

Problem u sistemu koordinacije različitih nivoa vlasti u upravljanju masovnim nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na terenu i dešavanja u vezi problematike migracija u BiH su pokazala, da i pored rada Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH, efikasna koordinacija svih tijela koji upravljaju različitim aspektima migracija je izostala. Na nedostatak efikasne koordinacije je ukazano i u Izveštaju Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu²⁰. U navedenom

²⁰ https://europa.ba/wp-content/uploads/2020/10/Izvjestaj_za_BiH_za_2020_godinu.pdf (pristupljeno 1. 2. 2021. godine)

izvještaju se konstatiše da je odgovor na migracijske tokove i dalje neadekvatan i pokazuje značajne institucionalne i koordinacijske slabosti, a većina odgovornosti je na Unsko-sanskom kantonu i Kantonu Sarajevo.

Nedovoljno efikasna koordinacija u procesima migracija između svih nivoa vlasti dovela je do stvaranja međusobnog nepovjerenja, dodatnih sigurnosnih izazova i, u nekim slučajevima do humanitarnih posljedica za migrante.

Efikasna koordinacija u oblasti nezakonitih migracija je od suštinske važnosti za vraćanje povjerenja u institucije BiH, kao i vraćanje povjerenja između svih institucija na svim nivoima vlasti koje su odgovorne za upravljanjem različitim aspektima migracija.

Nedovoljno jačanje institucija Bosne i Hercegovine kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

U Izvještaju Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu se navodi da bi Bosna i Hercegovina, između ostalog, trebala ne samo preuzeti punu političku odgovornost za upravljanje migracijama, nego i poboljšati kapacitete za odgovor na krizne situacije, pojačati nadzor nad granicom, uključujući ljudske resurse i opremu, poboljšati zakonski okvir i implementacijske kapacitete za dobrovoljno i prisilno vraćanje. Trenutnim kapacitetima mjerodavnih tijela i agencija ne može se efikasno odgovoriti na izazove migrantske krize.

S obzirom na važnost ove problematike te imajući u vidu odgovornost koju Bosna i Hercegovina ima po međunarodnim instrumentima za ljudska prava, bit će potrebno preduzeti značajne korake za jačanje sistema za upravljanje migracijama i azilom. To se prvenstveno odnosi na povećanje kadrovskih i tehničkih kapaciteta agencija i sektora koji se bave nezakonitim migracijama, te dodatno jačanje institucionalnih kapaciteta kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

Višegodišnji nedostatak finansijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta u svim institucijama i agencijama u čijim mjerodavnostima je oblast migracija i azila.

Kadrovska i tehnička kapaciteta institucija i agencija u čijoj mjerodavnosti je oblast migracija i azila nisu ojačani i prilagođeni situaciji migrantske krize, dok se s druge strane, od njih kontinuirano traži da preuzmu odgovornost u svojim domenama.

Prema postojećim pravilnicima o sistematizaciji radnih mjeseta koje su usvojene prije pojačanog nezakonitog ulaska migranata na teritoriju Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti²¹, Služba za poslove sa strancima²² i Granična policija BiH²³ imaju manji broj zaposlenih u odnosu na broj sistematiziranih radnih mjeseta.

Potrebno je, u skladu sa novonastalom situacijom, vezanoj za pojačane nezakonite migracije, provesti proceduru i usvojiti izmjene i dopune postojećih pravilnika o sistematizaciji radnih

²¹ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine iz 2009. godine i izmjene i dopune navedenog pravilnika iz 2016. godine koje se odnose na posebne uslove za zasnivanje radnog odnosa u Ministarstvu sigurnosti na radnom mjestu - vozač.

²² Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta u Službi za poslove sa strancima iz 2009. godine.

²³ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Državne granične službe Bosne i Hercegovine iz 2005. godine i izmjene i dopune navedenog pravilnika iz 2013. godine.

mjesta i omogućiti zapošljavanje dodatnih policijskih i državnih službenika u gore navedene institucije/agencije, kako bi iste mogle odgovoriti potrebama nezakonitih migracija.

Na potrebu jačanja kapaciteta svih mjerodavnih institucija i agencija ukazivano je i u ranijim izvještajima Evropske komisije o Bosni i Hercegovini.

Broj aktivnosti u novom Planu mjera i aktivnosti za upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je pokazao daljnju potrebu svih institucija i agencija za jačanjem kadrovske i materijalno-tehničke kapaciteta kako bi se svi nivoi vlasti efikasno nosili s aktualnom migracijskom situacijom.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 15. redovnoj sjednici održanoj 27. 8. 2020. godine i 16. redovnoj sjednici održanoj 17. 9. 2020. godine usvojilo više zaključaka vezanih za oblast migracija i između ostalog zadužilo je Vijeće ministara BiH da iz proračunskih rezervi osigura 5 miliona KM u svrhu jačanja kapaciteta za upravljanje migrantskom krizom u BiH. U skladu sa zaključkom sa 16. redovne sjednice Predsjedništva BiH, navedena sredstva u iznosu od 5 miliona KM bilo je potrebno osigurati iz proračunske stavke koja je dio proračunske rezerve, u iznosu od 42 miliona KM, a odnosi se na borbu protiv pandemije koronavirusa. U skladu sa navedenim, Ministarstvo sigurnosti je pripremilo prijedlog Odluke o davanju sredstava rezerve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu. Međutim, Vijeće ministara BiH nije usvojilo predloženu Odluku Ministarstva sigurnosti i pored navedenih zaključaka Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Operativni izazovi za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

U cilju efikasnijeg djelovanja tijela mjerodavnih za upravljanje granicom, migracijama i azilom potrebno je odgovoriti na niz operativnih izazova koji su identificirani u prethodnom razdoblju.

Onemogućiti nezakoniti ulazak migranata na dijelovima granice na kojima je zabilježen najveći migracijski pritisak s posebnim akcentom na jačanje kadrovske i materijalno-tehničke kapaciteta Granične policije.

Osigurati dovoljna finansijska sredstva te ljudske i tehničke kapacitete za efikasan rad svih agencija i sektora nadležnih za pitanja migracija i azila kako bi se osigurali uslovi za koordinirano i kontrolirano kretanje i boravak migranata na teritoriji BiH.

Dodatno jačati kadrovske i materijalno-tehničke kapacitete svih sigurnosnih agencija kako bi se uspješnije borile protiv krijumčarenja migranata, ali i kako bi se smanjili sigurnosni rizici u lokalnim zajednicama gdje se nalazi veći broj migranata.

Utvrđiti identitet nezakonitih migranata. Najveći broj migranata ne posjeduje identifikacijske dokumente. Služba za poslove sa strancima registruje migrante i u velikom postotku izdaje potvrdu o namjeri podnošenja zahtjeva za azil na temelju izjavljenog identiteta, što otežava mogućnost povratka nezakonitih migranata kao i osoba kojima je izvršnom odlukom odbijen zahtjev za azil, a što predstavlja i sigurnosni rizik.

Zloupotreba sistema azila u smislu iskazivanja namjere za azil s ciljem da se nezakonit ulazak legalizuje u zakonit boravak na teritoriji BiH u razdoblju od 14 dana.

Efikasna realizacija postojećih sporazuma o readmisiji i zaključivanje sporazuma o readmisiji sa svim državama porijekla iz kojih dolaze migranti u BiH.

Procesuiranje migranata koji su počinoci prekršajnih i kaznenih djela od strane nadležnih pravosudnih organa odnosno, uspostaviti ujednačenu praksu sudova i tužilaštva u BiH u cilju procesuiranja migranata.

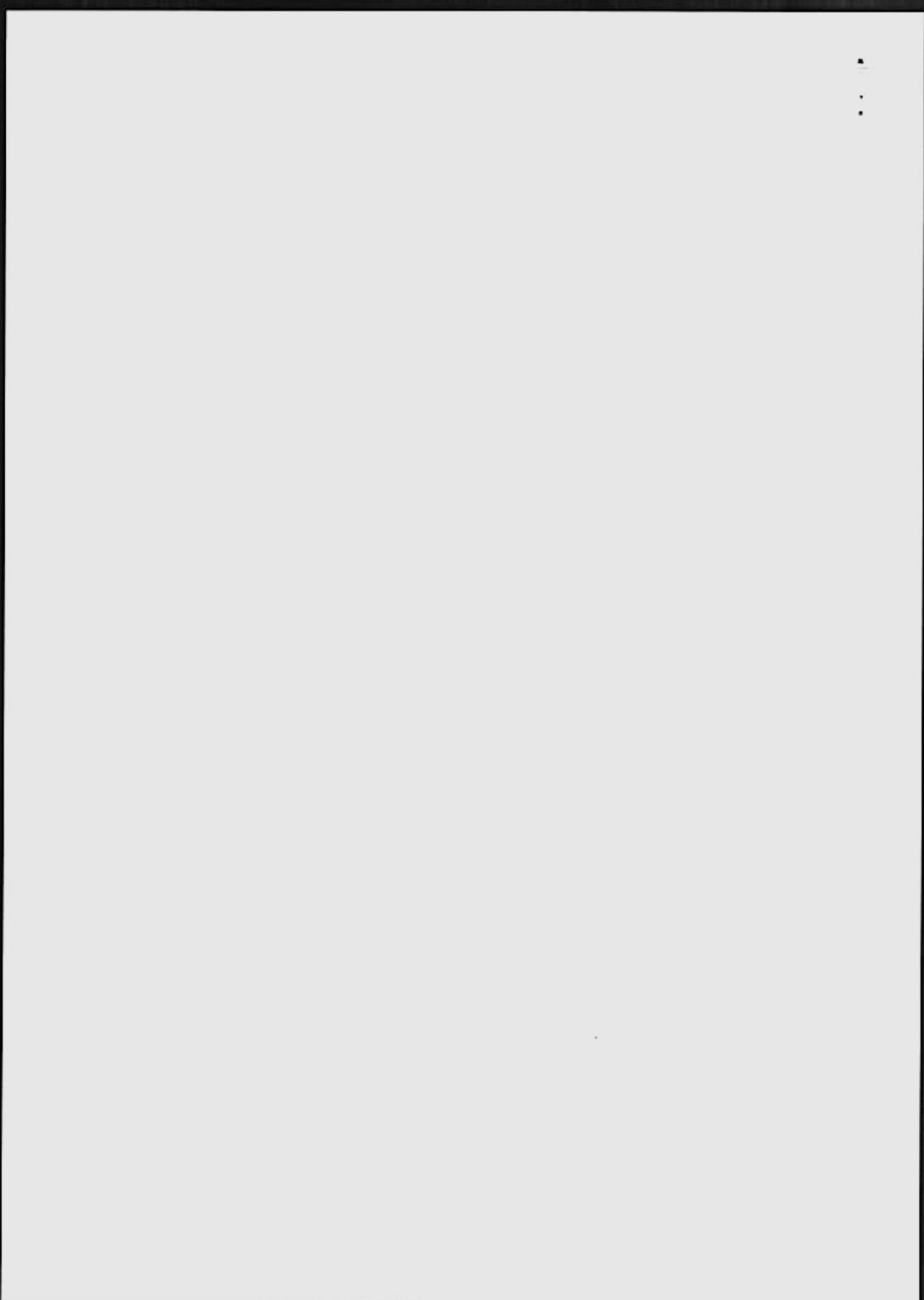
Unaprjeđenje saradnje s državama na zapadnobalkanskoj ruti u cilju sprječavanja i suzbijanja nezakonitih migracija na zapadnobalkanskoj ruti kao i u cilju sprječavanja i suzbijanja aktivnosti krijumčarenja migranata kako se BiH ne bi samostalno nosila s migracijskim izazovima.

Jačati bilateralnu saradnju institucija i agencija koje se bave migracijskim i sigurnosnim pitanjima između BiH i država EU, kao i **saradnju sa međunarodnim i EU agencijama** koje imaju mandat da se bave migracijskim i sigurnosnim pitanjima.

Kako se Bosna i Hercegovina nalazi na tranzitnoj ruti nezakonitih migracija iz EU države (Grčke) prema drugim EU državama potrebno je tražiti veću i koordiniranu pomoć EU u rješavanju **kako humanitarnih tako i mnogo veću pomoći** Evropske unije u rješavanju sigurnosnih izazova prvenstveno kroz pomoć u jačanju kapaciteta već navedenih nadležnih institucija.

Sigurnosni, humanitarni, zdravstveno-epidemiološki, finansijski i drugi izazovi u lokalnim zajednicama gdje se nalazi veći broj migranata, a posebno u lokalnim zajednicama u kojima se nalaze privremeni prihvativi centri.

Upravljanje migracijama u vrijeme epidemije bolesti COVID – 19 predstavlja dodatni izazov.

Broj: 05-07-1-1222-19/21
Sarajevo, 28. 4. 2021. godine

04-05-2021
06/7/21

JK-SB

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- n/r tajniku Ministarstva –
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA-БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
MINISTARSTVO SIGURNOSTI-БЕЗВЈЕДНОСТИ
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ-БЕЗБЕДНОСТИ
SARAJEVO - САРАЈЕВО

PRIMLJENO/ПРИМЉЕНО:				04-05-2021
Ustav. jedinica	Klasif. oznaka	Redni broj	Datum dobitka	
06	50	1865-7/21		

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 34. sjednici održanoj 22. 4. 2021. godine, razmotrilo je Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine te s tim u vezi zaključilo:

- usvaja se Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine broj: 06-50-1865-6/21 od 6. 4. 2021. godine;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine dostavi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine dostavi Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sukladno zaključku sa 16. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održane 3. 2. 2021. godine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-07-5-1137/21
- a/a

GENERALNI TAJNIK
VIJEĆA MINISTARA BiH
mr. Robert Vidović

